

EEN BETAALBAAR BREDA VAN IEDEREEN

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
2026-2030**

SP **BREDA**

INHOUD

Voorwoord	pagina 4
Wonen	pagina 6
Zorg	pagina 8
Inkomen en armoede	pagina 10
De inclusieve stad	pagina 12
Jezelf ontwikkelen	pagina 14
Onze gemeente	pagina 16
Onze omgeving	pagina 18
Onze economie	pagina 20
Buiten de grenzen	pagina 22

VOORWOORD

EEN BETAALBAAR BREDA: VAN IEDEREEN

Een betere wereld begint in Breda. De stad waar ik ben geboren en getogen, en waar vorig jaar mijn prachtige kleinzoon werd geboren. Natuurlijk vraag ik mij af: In wat voor Breda groeit hij op? Een stad waar wonen, zorg, energie en vervoer onbetaalbaar worden? Of een betaalbare stad waar solidariteit en de menselijke maat voorop staan?

Wij, Bredanaars, zijn trots op onze stad. We houden van onze wijken, onze dorpen, onze feesten en onze saamhorigheid.

Maar laten we eerlijk zijn: voor steeds meer mensen wordt het leven hier onbetaalbaar. Wonen, zorg, energie, vervoer: het stapelt zich op. Terwijl de markt faalt voor de mensen en de overheid zich terugtrekt, stijgen de prijzen en verdwijnen zekerheden. Dat raakt ons vroeg of laat allemaal. Want een stad is pas sterk als iedereen mee kan doen. Breda kan zoveel eerlijker en menselijker, maar dat kan alleen als we samen kiezen voor verandering.

Nu is het moment. Als we niets doen, wordt Breda een stad van uitsluiting: starters vertrekken, ouderen vereenzamen, gezinnen raken in de knel. Maar samen kunnen we het tij keren. Met een sterke SP in de raad strijden we voor een betaalbaar Breda, waar solidariteit geen woord is, maar een daad. Waar regels mensen dienen, niet andersom. Waar de menselijke maat terugkeert in beleid en uitvoering.

Daarom zetten wij vijf duidelijke stappen:

1. Betaalbaar wonen

Een huis is geen luxe, maar een recht. Daarom zeggen wij: in elk nieuwbouwproject minimaal 40% sociale huur. We pakken leegstand keihard aan met een leegstandsverordening met waar nodig onteigening. We richten een gemeentelijk woningbouwbedrijf op, zodat betaalbare woningen niet afhankelijk zijn van de grillen van de markt. En voor wie nu op straat leeft, kiezen wij voor Housing First: een sleutel, geen wachtlijst. Want menselijke waardigheid begint bij een dak boven je hoofd.

2. Betaalbare zorg

Zorg mag nooit een verdienmodel zijn. Daarom komt er één gemeentelijke thuiszorgorganisatie met vaste banen en fatsoenlijk loon. We brengen de collectieve zorgverzekering terug, zodat niemand meer hoeft te kiezen tussen zorg en boodschappen. En we starten met de gemeentelijke thuiszorgorganisaties en laagdrempelige tandzorg in de wijk, want gezondheid mag niet afhangen van je portemonnee. Zorg dichtbij, menselijk en betaalbaar: dat is onze belofte.

3. Betaalbaar leven en vervoer

Breda moet betaalbaarder, daarom verlagen we de belastingen voor de meeste mensen en houden we parkeren betaalbaar. We komen op voor zij die het minst hebben en maken we het busvervoer gratis, te beginnen voor mensen met lage inkomens. We verhogen de individuele inkomstenstoeslag en verruimen armoederegelingen tot 140% van de norm. Betaalbaarheid is niet alleen geld, maar ook vrijheid om mee te doen.

4. Betaalbare energie

Klimaatbeleid mag niet enkel op de schouders van gewone mensen terechtkomen. We zorgen voor betaalbare stadsverwarming, verlagen de energierekening door het verduurzamen van woningen en leggen buurtbatterijen aan zodat sociale huurders profiteren van zonnepanelen. Ook maken we afvalinzameling makkelijker door de afvalpas af te schaffen en te zorgen dat je altijd snel terecht kunt bij de milieustraat.

5. Menselijke maat in voorzieningen en regels

Kinderopvang wordt weer een publieke taak met gemeentelijke kinderopvang. We richten Huizen van de Wijk en zorgbuurthuizen in, zodat de gemeente en maatschappelijke voorzieningen dichtbij zijn. En ja, we stoppen met de scanauto. Want betaalbaarheid gaat ook over het voorkomen van onterechte boetes en het terugbrengen van vertrouwen. Handhaving doen we met mensen, niet met machines die fouten maken. Dit is ons verhaal: een Betaalbaar Breda waar iedereen kan wonen, zorgen, leven en bewegen zonder angst voor de rekening.

Samen maken we Breda weer van iedereen en niet van de markt. Voor mijn kleinzoon, voor jouw kinderen, voor jou, voor ons allemaal.

Doe mee. Kies voor betaalbaarheid. Kies voor menselijke waardigheid. Kies SP.

Inge Verdaasdonk
Lijsttrekker Bredase SP

WONEN

BETAALBAAR WONEN IN BREDA

Al jarenlang lijdt onze volkshuisvesting onder een frontale aanval: de corporaties kregen een absurde verhuurdersheffing waardoor ze miljarden misliepen en tienduizenden woningen niet hebben kunnen bouwen. De VVD schafte trots het ministerie van volkshuisvesting af waardoor alle regie verdween. In Breda was 20% sociale woningbouw de norm, maar de markt faalt. De huizenprijzen rijzen de pan uit en je wacht makkelijk tien jaar op een sociale woning. Inmiddels zijn mensen zijn weer gaan strijden. De verhuurdersheffing is afgeschaft, het ministerie is terug en lokaal kruipen de sociale doelen langzaam omhoog. Toch is er meer nodig voordat we echte volkshuisvesting bereiken, voor ons allemaal. Het is tijd voor een kanteling, en de Bredase SP is klaar om die in gang te zetten.

Om de wooncrisis en wachttijden tegen te gaan, moet er voldoende- en betaalbaar gebouwd worden. Wij wil in elk woningbouwproject **minimaal 40% sociale huur**. We starten een **Fonds Sociale Woningbouw** om zo ontwikkelaars die onvoldoende sociaal bouwen geld te laten betalen om dat elders wel te doen. Wij vragen solidariteit voor de verdeling van de kosten door het verhogen van de lasten voor huiseigenaren. We stellen **actief grondbeleid** in, wat tot meer locaties voor sociale woningbouw leidt en een sterkere positie voor de gemeente op het gebied van woningbouw. Uitbereiding van de stad is geen taboe. De gemeente ondersteunt woningbouwcorporaties zodat zij voldoende kunnen bouwen en onderhouden. Ook richt Bredase SP een **gemeentelijk woningbouwbedrijf** op om voldoende betaalbare woningen te bouwen.

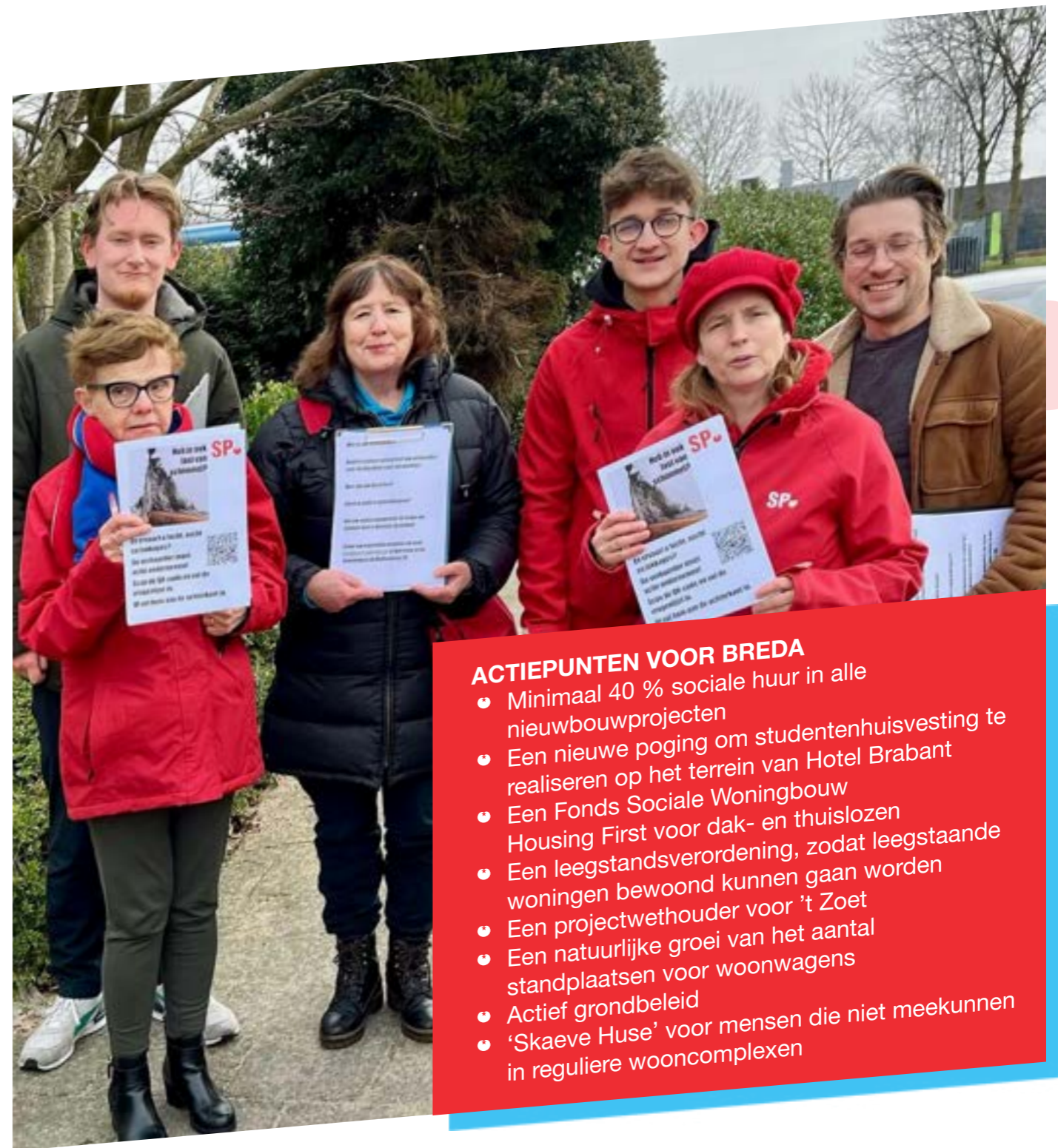
In Breda staan duizenden panden jarenlang leeg. Leegstand is in tijd van woningnood niet uit te leggen en pakken we keihard aan. **Er komt een leegstandsverordening** met daarin boetes, verplichting tot verhuur en waar nodig onteigening. De wettelijke ruimte is er en moet juist nu in tijden van woningnood benut worden.

De HBO-opleidingen Avans en BUAS tellen duizenden studenten. Voor deze studenten zijn geen kamers beschikbaar of zijn ze te duur. Een uitgebreid huurteam gaat de strijd aan met deze te dure (studenten)woningen. Er moet voldoende en betaalbare studentenhuysvesting komen. We zorgen ervoor dat **wonen op de campus** mogelijk en betaalbaar wordt en we zorgen dat er **voldoende, permanente en betaalbare studentenwoningen** bij komen. Daarom tellen we tijdelijke woningen niet mee in de doelen voor studenten woningen.

Er is nog te weinig schot in de ontwikkeling van 't Zoet: het terrein moet nog gesaneerd worden, er is geen programma van eisen of een stedenbouwkundige visie. Er komt een **projectwethouder voor 't Zoet** om de voortgang te versnellen.

Aan de discriminatie van woonwagenbewoners moet een einde komen. De Bredase SP heeft zich succesvol ingezet voor de groei van het aantal standplaatsen. **De gemeente zorgt dat er voldoende woonwagenstandplaatsen zijn**. Iedereen heeft recht op huisvesting, woonwagenbewoners ook. De Bredase SP gaat niet mee in het uitspelen van groepen tegen elkaar. De woningnood komt door een markt die heeft gefaald betaalbaar en voldoende te bouwen. De woningnood komt niet door één enkele bevolkingsgroep maar door groot grondbezitters, huisjesmelkers en gierige projectontwikkelaars. Kortom: de bezittende klasse.

Voor veel mensen faalt de markt zo ernstig dat zij geen huis hebben om in te wonen. In de regio Breda zijn er meer dan duizend dak- en thuisloze mensen, onder wie ruim 183 kinderen. Dakloosheid los je niet op met zorg, maar met een sleutel. Met **Housing First** zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mensen van de straat af komen. Voor degenen die niet meekunnen in reguliere huisvesting realiseren we in Breda **Skaeve Huse**.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Minimaal 40 % sociale huur in alle nieuwbouwprojecten
- Een nieuwe poging om studentenhuysvesting te realiseren op het terrein van Hotel Brabant
- Een Fonds Sociale Woningbouw Housing First voor dak- en thuislozen
- Een leegstandsverordening, zodat leegstaande woningen bewoond kunnen gaan worden
- Een projectwethouder voor 't Zoet
- Een natuurlijke groei van het aantal standplaatsen voor woonwagens
- Actief grondbeleid
- 'Skaeve Huse' voor mensen die niet meekunnen in reguliere wooncomplexen

ZORG

ZORG IS EEN RECHT, GEEN MARKT

In Breda hoort zorg dichtbij, betaalbaar en menselijk te zijn. Zorg mag nooit een verdienmodel zijn. De Bredase SP strijdt voor zorg en welzijn in publieke handen, zodat de mens centraal staat, niet de winst. Zorgverleners moeten de tijd krijgen om hun werk goed te doen, met een eerlijk loon en minder bureaucratie. Zorg draait om solidariteit, menselijke waardigheid en belangbehartiging.

Thuiszorg hoort betrouwbaar en altijd beschikbaar te zijn. Zorgverleners werken hard en haken zelfs af. Nu vallen mensen soms zelfs weken tussen wal en schip door vakantieroosters. Daarom neemt de gemeente de regie terug en haalt de markt uit de zorg. **We creëren één gemeentelijke thuiszorgorganisatie** met vaste banen, fatsoenlijk loon en minder papierwerk. Zo kunnen zorgverleners hun werk goed doen. Thuiszorg wordt het hele jaar door geleverd en we bouwen aan betere zorg en arbeidsvoorwaarden.

Kinderen kunnen niet wachten. **Samen met lokale maatschappelijke organisaties en vaste wijkteams pakken we de wachttijden in de jeugdzorg aan.** We doen geen zaken met zorgcowboys die voor snelle winst gaan. Zo krijgt elk kind snel en dichtbij huis de zorg die het nodig heeft, zonder vertraging en tegen een betaalbare prijs. Kinderen en ouders mogen niet de dupe van de knip tussen onderwijs en jeugdzorg. De gemeente en het onderwijs werken daarom intensief samen om dit te voorkomen.

8

We bouwen ook aan een **Bredase versie van het zorgbuurthuis**: plekken waar ouderen zelfstandig kunnen wonen met zorg, terwijl sociale verbondenheid en collectieve zorg dichtbij blijft. Ervaringsdeskundigheid en belangenbehartiging lopen als rode draad door alle zorg en welzijn in Breda; mensen met ervaring weten het beste wat nodig is. **Belangenbehartiging is daarom de norm** en cliëntenraden zijn volwaardige gesprekspartners.

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn ons goud, zij houden onze stad draaiend. Te vaak lopen zij tegen grenzen aan en raken overbelast of haken af. De Bredase SP wil hen daarom praktische steun bieden. **We introduceren een mantelzorgpas** waarmee zij makkelijker gebruik kunnen maken van hulp, voorzieningen en structurele respijtzorg. **Vrijwilligers waarderen en ondersteunen we**, we halen knelpunten op die moeten worden opgelost en zorgen voor waardering voor hen. Zo blijft hun inzet vol te houden en behouden we deze onmisbare sociale kracht van onze stad.

Steeds meer mensen vermijden de tandarts vanwege de hoge kosten. Dat is slecht voor de gezondheid. Wij willen dat tandzorg betaalbaar wordt voor iedereen. **We starten met laagdrempelige tandartszorg in de wijk en zetten een lokaal tandzorgfonds op. De collectieve zorgverzekering komt terug**, met lagere premie, meer vergoedingen, geen boete meer op ziek zijn en meer zekerheid voor kwetsbare inwoners, om te voorkomen dat inwoners door onbetaalbare zorg verder in problemen komen.

In Breda neemt onbegrepen gedrag toe. Te vaak wordt gekozen voor repressie, terwijl mensen vooral begrip, begeleiding en een veilige plek nodig hebben. Beschermd wonen is afgebouwd, waardoor veel inwoners niet zelfstandig kunnen wonen. **Wij willen meer beschermd wonen en extra GGZ-ondersteuning in de wijk**, samen met wijkteams en buurthuizen. Laagdrempelige plekken in de wijk zorgen dat mensen eerder hulp krijgen en crises worden voorkomen.

Vrouwen en kinderen moeten veilig kunnen leven, vrij van geweld. De Bredase SP zet in op **voldoende vrouwenopvangplekken** én preventie. We komen met een **actieplan tegen huiselijk geweld**: signalen van huiselijk geweld worden vroegtijdig opgepakt in samenwerking met scholen, wijkteams, huisartsen en maatschappelijk werk. Zo bieden we bescherming én werken we structureel aan veiligheid in de wijk.

9

INKOMEN EN ARMOEDE

VOOR DE WERKENDE KLASSE

Breda is een rijke stad en dat is te danken aan het harde werk van de werkende klasse, oftewel iedereen die werkt voor zijn inkomen of dat (tijdelijk) niet meer kan en een uitkering of pensioen heeft. Het is daarom niet goed te praten dat er in Breda mensen zijn uit de werkende klasse die onvoldoende geld hebben om rond te komen. Voor de Bredase SP is het daarom cruciaal dat iedereen zelf rond kan komen. Waar nodig organiseren we solidariteit tussen mensen, om ervoor te zorgen dat in een rijke stad niemand arm hoeft te zijn.

Niemand mag door werk in een armoedeval belanden. Wanneer iemand werkt naast een uitkering, moeten diens inkomsten uit werk niet volledig worden gekort. Om mensen beter in staat te stellen in hun eigen bestaan te voorzien, verruimen en **verhogen we de individuele inkomenstoelage**. Zo krijgen mensen met een langdurig laag inkomen meer geld in hun portemonnee.

Waar specifieke regelingen nodig zijn om armoede te bestrijden, stellen wij voor deze voor een grotere groep mensen open te stellen, namelijk **tot 140% van de armoedegrens**. Personen die afhankelijk blijven van een uitkering worden niet langer bestraft met de **kostendelersnorm**: voor mensen die een huis delen met anderen en/of thuiswonende kinderen schaft de Bredase SP deze boete af.

10 Armoede raakt ook in Breda vaak kinderen, die hier helemáál niks aan kunnen doen. Kinderarmoede aanpakken is daarom een grote prioriteit. Er komt een **schoolfonds** dat schoolreisjes en -activiteiten voor deze doelgroep betaalt. Want vanwege armoede buitengesloten worden is onacceptabel, zeker bij kinderen.

Een huisdier is goed voor iedereen, ongedacht of je in een villa woont of in armoede leeft. En ongeacht of je arm of rijk bent, wil je goed kunnen zorgen voor je huisdier. Maar dit wordt knap lastig gemaakt door oplopende dierenzorgkosten. Deze oplopende kosten zijn geen natuurverschijnsel maar een gevolg van marktwerking in de dierenzorg. De gemeente blijft lobbyen om deze tegen te gaan en maximumprijzen in te stellen bij de dierenarts. Ook stellen we **korting in op een dierenzorgverzekering via de Bredapas**.

Met een fiets kom je niet overal en een auto of zelfs het ov kunnen vaak duur zijn. Dat betekent voor veel Bredanaars concreet dat zichzelf bewegen door de stad een probleem is. Daarom vinden wij dat het **busvervoer gratis moet zijn voor Bredanaars**. We beginnen bij Bredanaars met een laag inkomen. Uit de praktijk blijkt dat je hiermee niet enkel inwoners van A naar B helpt, maar dat bussen die anders leeg zijn voller zitten wat weer helpt met het behoud van buslijnen.

Er moet een **gemeentelijke witgoedregeling** komen die huishoudens met een laag inkomen helpt om hun grote huishoudelijke apparaten te vervangen en verduurzamen. Huishoudens met een laag inkomen kopen vaak geen zuinige apparaten wanneer hun oude stuk gaan, waardoor goedkope, energieverslindende apparaten in gebruik blijven. De Bredase SP gaat een gemeentelijk budget vrijmaken om ervoor te zorgen dat juist deze huishoudens niet vastzitten aan op lange termijn dure en energieverslindende apparaten.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Verhogen individuele inkomenstoelage
- Kinderarmoede aanpakken
- Schoolfonds t.b.v. schoolreisjes en activiteiten
- Ruimere armoederegelingen
- De kostendelersnorm wordt afgeschaft
- Armoedeval voorkomen bij werk
- Korting op een dierenzorgverzekering regelen via de Bredapas
- Gratis busvervoer te beginnen bij lage inkomens
- Gemeentelijke witgoedregeling

DE INCLUSIEVE STAD

VEILIGHEID, DIVERSIE EN INCLUSIE

Een veilige en inclusieve stad begint bij zekerheid, nabijheid en solidariteit. Voor de Bredase SP betekent veiligheid niet alleen het bestrijden van criminaliteit, maar vooral het versterken van wat mensen nodig hebben om vrij en zonder zorgen te kunnen leven. Dat betekent een betaalbare woning, een wijk met voorzieningen, zichtbare hulpverleners en een gemeenschap waar je elkaar kent. We bouwen voort op onze eerdere koers: veiligheid ontstaat van onderop, in sterke wijken waar jongeren kansen krijgen en waar discriminatie geen plek heeft.

Voor de Bredase SP blijft de wijkagent het vaste gezicht van veiligheid in de buurt. Daarom willen we hen terug in alle wijken en dorpen, met voldoende tijd om aanwezig te zijn, te horen wat er leeft en bewoners te leren kennen. Veiligheid maak je samen, en daarom moet de **wijkagent vast in elke wijk en elk dorp** aanwezig zijn, niet achter een bureau, maar tussen de mensen, voor gesprekken en het opbouwen van vertrouwen.

Onze Boa's ondersteunen het politiewerk, maar dat moet, zoals we altijd hebben gezegd, zonder wapens. Veiligheid bereik je niet met escalatie, maar met vertrouwen, menselijk contact en preventie. Een veilige stad bouw je met vertrouwen en de-escalatie, niet door steeds meer mensen van wapens te voorzien, **boa's worden daarom ontwapend**.

We investeren in jongeren, omdat voorkomen beter is dan genezen. Jongerenwerkers in elke wijk en dorp helpen talent ontwikkelen, problemen vroeg herkennen en criminele verleidingen tegengaan. Ontmoetingsplekken, sportvelden, buurtcentra en groene plekken brengen jong en oud samen en verminderen sociale spanningen. Daarom **wordt er geïnvesteerd in het behoud van ontmoetingsplekken**. Jongeren horen kansen te krijgen, waardoor criminele verleidingen niet interessant zijn. Daarom komen er **vaste jongerenwerkers in alle wijken en dorpen**, met vaste financiering zodat hun werk niet afhankelijk is van tijdelijke projectpotjes.

Daarnaast blijven we onverminderd helder: georganiseerde criminaliteit hoort niet in Breda. **Wietkwekerijen en illegale praktijken ondermijnen buurten en pakken we stevig aan**. Een sterk front van gemeente, politie en woningcorporatie, met goede controles, betere voorlichting en de aanpak van malafide verhuurders. Maar ook is nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, is nodig om wijken te beschermen tegen ondermijning.

Beveiliging van persoonsgegevens en privacy is een prioriteit. Camera's alleen maken het niet veiliger, mensen maken het veiliger. Dus zetten we camera's zo min mogelijk in ter bescherming van privacy. Ook bij het verzamelen van data zorgen we dat dit, tenzij hoognodig, niet te herleiden is naar de persoon. Omdat data vaak ook geen volledig beeld geeft **zijn we behoudend met datagericht werken**, om zo stigmatisering en de kans op institutionele discriminatie tegen te gaan.

Onze visie op diversiteit en inclusie blijft de basis: Breda is een stad waar iedereen zichzelf moet kunnen zijn. Discriminatie, geweld of intimidatie, op straat of online, accepteren we nooit. De Bredase SP wil daarom intensieve samenwerking tussen de gemeente en belangbehartigers voor toegankelijkheid, LHBTQIA+- en antidiscriminatie organisaties. Ook willen we voorlichting op scholen, in de wijk en online platforms om **veiligheid en zichtbaarheid te vergroten**.

Vrouwen en LHBTQIA+-'ers worden nog te vaak geconfronteerd met intimidatie en (seksueel) geweld, waardoor zij niet vrij en veilig over straat kunnen. Vrij bewegen in je eigen stad is een recht, geen luxe. Daarom komt er een stevige Bredase aanpak met een meldpunt, gerichte handhaving, voorlichting en campagnes om grensoverschrijdend gedrag en de verschillen tussen man en vrouw te verkleinen.

Steeds meer sociale spanningen, pesterijen, haat en manipulatie vinden online plaats, waardoor vooral jongeren, mensen met een beperking, ouderen en LHBTQIA+-'ers risico lopen. Wij willen daarom **investeren in preventieve digitale voorlichting** op scholen, goede meldpunten en handhaving tegen online haat en samenwerking met bibliotheken, jongerenorganisaties en wijkcentra voor digitale weerbaarheidstrainingen.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Wijkagent terug in de dorpen en wijken
- BOA's ondersteunend en zonder wapens
- Jongerenwerk in elke dorp en wijk
- Ontmoeting in de wijk voorop
- Drugscriminaliteit en ondermijning in woonwijken tegengaan
- Bescherming privacy en persoonsgegevens
- Aanscherpen datagericht werken
- Bredase aanpak straatintimidatie
- Bestrijden van discriminatie en pestgedrag, zowel in de stad als online
- Investeren in preventieve digitale voorlichting

JEZELF ONTWIKKELEN

ONDERWIJS, CULTUUR EN SPORT

Iedereen geniet in het leven onderwijs. Jong tot en met oud. Iedereen groeit op met sport, kunst, cultuur en heeft in de vrije tijd de mogelijkheid om jezelf te kunnen ontwikkelen. Sport en bewegen is belangrijk voor de gezondheid. Kunst en cultuur is goed voor de hersenen en zelfontwikkeling. Onderwijs is het opbouwen van kunde, kennis en vaardigheden. De Bredase SP staat voor een Breda waar iedereen gelijk toegang heeft tot deze vormen van zelfontwikkeling.

De Bredase SP vindt het belangrijk dat het onderwijs onder goede omstandigheden gebeurt. Frisse lucht en ventilatie zijn belangrijk, dat houdt het hoofd helder. **In elk klaslokaal moet daarom de ventilatie op orde zijn** en moet er een CO2-melder hangen. Sportlocaties moeten op orde te zijn met de juiste spullen en voorzieningen.

Basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs moeten voor iedereen toegankelijk zijn, zodat iedereen zichzelf kan ontwikkelen. Hetzelfde geldt voor **sport, kunst en cultuur: deze moeten letterlijk en figuurlijk goed bereikbaar zijn, ook in de eigen wijk**. Dit organiseren we via buitenschoolse programma's, in de wijkbibliotheek, buurthuis of het lokale sportcentrum. De Bredase SP wil dat **iedere wijk of dorp een eigen bibliotheek heeft**. Ook gaat de bibliotheek in het centrum weer open op zondagen.

Elke leerling moet op een goede manier naar school kunnen reizen, in welke wijk of welk dorp je ook woont. Dus nemen we het **leerlingenvervoer in eigen beheer** in plaats van dit over te laten aan commerciële bedrijven. **Er komt een gemeentelijke kinderopvang om ouders te ondersteunen**. Met deze opvang halen we de commerciële opvangcowboys weg uit deze maatschappelijke voorziening.

In ons waterland leren nog te veel kinderen niet zwemmen, in 2022 hadden 13% van kinderen tussen 6 en 16 jaar geen diploma. **Ieder kind moet vóór zijn twaalfde een zwemdiploma kunnen halen**. Wij willen dat alle Bredase kinderen de kans krijgen om te leren zwemmen, onder andere door schoolzwemmen vanuit het Verbeter Breda programma 'Rijke Schooldag' structureel aan te bieden.

Of het nu gaat om kunstenaars, creatievelingen, sporters of anders opgeleide studenten: we moeten het vanzelfsprekend maken dat zij niet alleen in Breda studeren en wonen, maar hier daarna hier ook blijven om te werken en van hun vrije tijd te genieten. Hetzelfde geldt voor internationale studenten. Door het leren van de **Nederlandse taal als onderdeel van hun studie**, zorgen we ervoor dat zij geen vluchtige voorbijgangers blijven, maar volwaardige Bredanaars worden.

Breda zonder St. Joost is onvoorstelbaar: **St. Joost moet in Breda blijven**. We zien grote mogelijkheden in de oude rechtbank of op het Seeligerrein. Dat brengt St. Joost weer terug in het centrum op een locatie met wederom een unieke uitstraling. **Er komen nieuwe betaalbare ateliers bij, ook in de binnenstad**.

Organisaties in onderwijs, sport, de kunst en cultuur en vrijwilligersorganisaties kampen vaak met huisvestingsproblemen: denk aan energie, gas, water, ventilatie, toegankelijkheid en natuurlijk de hoge huurprijzen. De gemeente gaat deze organisaties **ondersteunen bij verduurzaming**. Ook brengen

we de huren van maatschappelijk vastgoed omlaag voor maatschappelijke organisaties. **Sporthallen, zwembaden en de schaatsbaan komen in gemeentelijk beheer**. Karaktervolle **organisaties zoals Phoenix, Stek en Pier 15 moeten behouden blijven** voor de stad en een vaste plek krijgen als ze die nog niet hebben.

Breda moet een leuke stad zijn voor alle inwoners. **Evenementen worden inclusief** en met hulp van de gemeente zijn ze laagdrempelig toegankelijk. Breda Barst is een voorbeeld van hoe met heel veel vrijwilligers een festival kan draaien in samenwerking met de opening van het studentenjaar. Ook is de singelloop een uniek Bredaas evenement dat moet blijven bestaan buiten commerciële handen om het toegankelijk en betaalbaar te houden voor iedereen. De zwemplassen en bossen in en rondom Breda moeten vrij toegankelijk zijn en blijven en waar onbeperkt inclusief toegankelijk.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- In elke wijk laagdrempelige toegang tot sport, kunst en cultuur
- Gemeentelijke kinderopvang in de wijk, dichtbij scholen
- Ieder kind voor het twaalfde levensjaar een zwemdiploma
- Leerlingenvervoer in eigen beheer
- Taalonderwijs voor iedereen, ook voor internationale studenten
- Vrijtijdsbesteding laagdrempelig, toegankelijk voor iedereen dichtbij
- Goede ventilatie in scholen, sportlocaties, kunst- en culturele locaties
- Sporthallen, zwembaden, schaatsbaan in gemeentelijk beheer

ONZE GEMEENTE

DE GEMEENTE VOOR EN VAN DE INWONERS

De Bredase SP staat voor een gemeente die van en voor de inwoners is. Regels zijn er om mensen te helpen, niet om hen vast te zetten in bureaucratie. Voor ons zijn klachten, bezwaren en suggesties geen hinder, maar waardevolle signalen die laten zien waar het beter kan. Het vertrouwen in de overheid staat onder druk. Een overheid die weigert te luisteren, verliest dat vertrouwen; een overheid die levert, wint het terug. Dat vraagt om een actieve, dienstbare en leverende overheid die doet wat nodig is en laat zien dat afspraken worden nagekomen. Daarom kiest de Bredase SP voor echte zeggenschap van inwoners, via buurtbegrotingen, burgerberaden en andere vormen van participatie. Alleen door samen met inwoners vooruitgang te boeken en hen daadwerkelijk invloed te geven, bouwen we aan een overheid die het vertrouwen weer verdient.

Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn kernwaarden van het socialisme. In Breda betekent dit dat iedereen toegang heeft tot voorzieningen, inspraak en ondersteuning. **Wijk- en dorpsraden** krijgen echte zeggenschap en worden ondersteund om processen samen met bewoners te organiseren. Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij beleid en uitvoering, zodat beslissingen passen bij de dagelijkse werkelijkheid van Bredanaars.

16 Participatie is nodig voor een werkende democratie. Met **burgerbegrotingen** stelt de gemeente jaarlijks een deel van het budget beschikbaar zodat inwoners direct mee beslissen over uitgaven, voorstellen hiervoor indienen en projecten samen realiseren. We voeren **burgerberaden** in waar inwoners zich buigen en uitspreken over belangrijke onderwerpen in de stad. We verlagen ook de drempels voor het organiseren van een lokaal referendum en verbeteren het instrument burgerinitiatief om zo inspraak vanuit de stad beter te faciliteren. Zo geven we de zeggenschap over de stad terug aan de mensen.

De Bredase SP wil dat in elke wijk toegankelijke plekken ontstaan, zoals 'Huizen van de Wijk', waar gemeente, politie, boa's, sociaal werk en het Huis van het Recht samenwerken met inwoners. Een fysieke locatie is belangrijk: laagdrempelig, herkenbaar en midden in de wijk. Inwoners kunnen hier makkelijk binnenlopen, vragen stellen en samen werken aan een sterke, veilige en betrokken wijk. Ook de gemeente participeert hierin met zijn dienstverlening, zodat mensen de gemeente weer dichtbij ervaren.

Buurtinitiatieven krijgen steun om zelf mee te bouwen aan een stad waar iedereen meetelt. In een Breda waar iedereen gehoord en gezien wordt, is er ruimte voor initiatieven vanuit inwoners zelf. Daar hoort een dienstbaar stadskantoor bij met voldoende ambtenaren die hun werk met plezier doen. Daarbij zorgen we ook dat de regels de mensen dienen en niet andersom. Omdat de meeste Bredanaars niet in het centrum wonen, gaan ambtenaren actief de wijken en dorpen in. **In wijken en dorpen komen wijkkantoren** zodat inwoners dichtbij huis hun rijbewijs kunnen ophalen, vragen kunnen stellen en ambtenaren kunnen spreken ook buiten standaard kantoortijden. Extra medewerkers ondersteunen buurtinitiatieven, zodat bewoners makkelijker samen dingen kunnen organiseren en verbeteren.

Mensen melden problemen via de Buitenbeter app, maar horen nog te vaak niets terug. Hierdoor verdwijnt vertrouwen in de overheid en voelt het melden zinloos. Binnen 48 uur moet daarom altijd een reactie komen, aangevuld met een openbaar dashboard dat inzicht geeft in wat er met meldingen gebeurt: want de stad verbeteren doe je samen.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Burgerbegrotingen waar zeggenschap over de begroting meer in de stad komt
- Burgerberaden waar inwoners samen grote onderwerpen bespreken
- Wijk- en dorpsraden krijgen echte zeggenschap
- Klachten, bezwaren en suggesties worden gehoord en serieus genomen
- Wijkkantoren zodat de gemeente dichtbij staat
- Buurtinitiatieven worden beter ondersteund
- Meldingen via Beter Buiten worden overzichtelijk te volgen
- Huizen van de Wijk, waar onder andere gemeente, politie, boa's, sociaal werk en het Huis van het Recht inwoners helpen en mee samenwerken.

ONZE OMGEVING

KLIMAAT, MILIEU EN MOBILITEIT

De Bredase SP wil klimaatrechtvaardigheid. Dit betekent dat de kosten voor klimaatdoelstellingen niet worden neergelegd bij de werkende klasse, maar bij de bezittende klasse en het groot bedrijf die de verantwoordelijkheid dragen voor de vervuiling. Dat betekent dat de Bredase SP niet de automobilist gaat bestraffen die geen andere keuze heeft of een boete zet op afval, maar juist openbaar vervoer goedkoper maakt en de verpakingsproducent keihard aanpakt. Daarmee hou je het voor de mensen betaalbaar en pak je problemen aan waar je ze aan moet pakken: in de kern.

Klimaatrechtvaardigheid willen we voor huurders van corporatiewoningen die vaak in weinig duurzame woningen wonen. Zo hebben sommigen nog enkelglas en tochtige deuren, zoals we zagen in de Schippersdonk. Dit leidt tot torenhoge kosten, de gemeente moet met corporaties werken om **met spoed enkelglasvrij** te worden en sneller te verduurzamen. De gemeente moet ervoor zorgen dat zonnepanelen gunstig blijven voor sociale huurders. Bijvoorbeeld door het **aanleggen van buurtbatterijen**: hier profiteren sociale huurders van en dragen we bij aan de stabiliteit van het energienet. Verder blijven we inzetten op het aanleggen van zonnepanelen op alle Bredase daken.

B

Veel bewoners van Breda wonen in een woning aangesloten op stadswarmte. Dit valt in de praktijk duur uit, terwijl juist veel sociale huurders hiermee te maken hebben. Bewoners van de Haagse Beemden, verenigd in de actiegroep 'Betaalbare stadswarmte', procederen bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM) tegen de hoge tarieven voor de stadswarmte in Breda. **De gemeente gaat zich actief inzetten voor betaalbare stadswarmte** door de bewoners (juridisch) te ondersteunen in hun strijd en samen met de provincie te werken aan een publiek warmtebedrijf.

In Nederland sterven jaarlijks 12.000 mensen door luchtverontreiniging. Dat de gemeente Breda in het centrum een zero emissie zone wil instellen is dus een goed idee. Om ondernemers hierbij te helpen, willen we een hub aan de rand van de stad via waar de ondernemers duurzaam bevoorrad kunnen worden. Groen helpt met de luchtkwaliteit en tegen de opwarming van de stad tijdens steeds hetere zomerdagen. Om de stad leefbaar te houden moet er dus meer groen bij en niet minder. De Bredase SP wil daarom **geen natuur opofferen voor woningbouw of bedrijvigheid**, maar juist extra bomen en ander groen erbij.

Mede door de inzet van de Bredase SP is het weer mogelijk om grofvuil gratis aan te bieden. Tegenwoordig moet grofvuil gescheiden aangeboden worden, wat in de praktijk tot problemen leidt. Daarom gaan we de scheiding weer door de gemeente laten doen zodat **grofvuil in één keer voor de deur kan**. Ook gaat **de afvalpas weg** om afval wegbrengen makkelijker te maken. Een extra stap om afvalinzameling makkelijker te maken is zorgen dat er voldoende capaciteit is bij de nieuwe milieustraat, en tot die tijd zorgen dat er altijd twee open zijn.

Totdat het openbaar vervoer een voldoende alternatief is, gaan we geen mensen uit de auto pesten of beboeten met hoge parkeerkosten. Ook voeren we geen betaald parkeren in zonder inspraak. Wij willen **een referendum in elke wijk waar betaald parkeren wordt ingevoerd**. De scanauto die betaald parkeren handhaaft mist de menselijke maat en maakt te veel fouten. **De Bredase SP stopt met de scanauto** en laat weer handmatig handhaven, zodat de menselijke maat terugkomt. We gaan auto's uit de binnenstad weren met **transferia aan de randen van de stad**.

Er komt een plan van aanpak voor de Noordelijke Rondweg. Hierbij kijken we naar het verlagen van snelheden, weren van vrachtwagens en ongelijkvloerse kruisingen. Deze aanpak komt er voor de verbetering van de verkeersveiligheid, gezondheid en de doorstroming, maar ook met het oog op de ontwikkeling van 't Zoet Dit moet echter effectief gebeuren en wordt géén prestige-project. De veiligheid en gezondheid van fietsers, voetgangers en bewoners is bij de aanpak van de rondweg de prioriteit.

Fietsen is een erg gezonde en duurzame manier van transport en moet daarom zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Wij willen daarom **snelfietsroutes vanuit de wijken en vanuit de dorpen** rond Breda naar het centrum zodat je overal zo snel mogelijk kan komen met de fiets. Ook gaat het onderhoudsniveau van bestaande fiets- en wandelpaden omhoog, zo wordt het ook aangenamer te voet of te fiets te gaan. Op het moment worden fietsen snel meegenomen door de gemeente waarna je moet betalen om je fiets halen, **we stoppen met fietsen afpakken en kiezen voor een langere waarschuwingstermijn**. Daarnaast kiezen we voor meer gratis fietsenstallingen in de binnenstad om dit mogelijk te maken.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Buurtbatterijen voor opslag van elektriciteit uit zonnepanelen
- Zonnepanelen op alle Bredase daken
- Inzet voor betaalbare stadswarmte
- Afschaffen van de afvalpas
- Een nieuw milieustation met voldoende capaciteit
- Stoppen met het zomaar weghalen van fietsen in de binnenstad
- Een referendum in wijken waar betaald parkeren wordt ingevoerd
- Stoppen met de scanauto
- Snelfietsroutes vanuit de wijken en van de dorpen

19

ONZE ECONOMIE

ECONOMIE, MKB EN FINANCIËN

De Bredase SP is de partij van de werkende klasse: iedereen die van werk afhankelijk is voor inkomen, of die niet (meer) kan werken en leeft van een pensioen of uitkering. De Bredase werkende klasse houdt onze economie draaiende; zonder hen geen eten op tafel, geen huis om in te wonen, en valt de stad stil. Daarom moet de economie ook voor de werkende klasse werken, en niet voor de welvarende bezittende klasse of grote bedrijven. Voor ons staat voorop dat welvaart en zeggenschap over onze economie zoveel mogelijk bij onze klasse, de werkende klasse, moeten liggen.

Kiezen voor onze klasse betekent kiezen voor een nieuwe democratische economie. In deze nieuwe economie **stellen we economisch beleid op met de werkende klasse** in de vorm van medewerkers en betrokken omwonende en vanuit het bedrijfsleven gaan we in gesprek met de ondernemers uit het midden en klein bedrijf (MKB). **Wij stimuleren coöperatieve bedrijven** met een democratische structuur en waar de winst gaat naar wie dit gecreëerd heeft, de medewerkers. Dit soort bedrijven zijn ook vaak efficiënter en hebben meer lokale binding. Daarom starten we een subsidieregeling om dit soort bedrijvigheid te stimuleren, zo maken we onze economie Bredaas en democratisch.

20

Kiezen voor onze klasse betekent ook breken met economische keuzes uit het verleden. **Zo stoppen we met de inzet op het innovatiedistrict en kappen we met citymarketing.** Inzetten op een bepaalde economische ontwikkeling zonder de juiste voedingsbodem in de stad is dwaas. Daarom vinden we ook een nieuwe besteding voor het aangekochte pand aan de Slingerweg. In plaats van hippe 'startups' geven wij hier huisvesting aan coöperatieve bedrijven.

De winkelstraat op de hoek en het winkelcentrum in de wijken en dorpen zijn belangrijk voor zowel de bewoners als de kleine ondernemer. Zo haalt de een diens brood bij de bakker in het winkelstraatje en verdient de ander daar diens brood. Het is dus belangrijk dat deze **winkelstraten en -centra blijven bestaan** en aantrekkelijk blijven om naartoe te gaan. We hebben een gemeente nodig die zich hiervoor inzet, door te luisteren naar ondernemers en omwonenden.

Middelgrote en kleine bedrijven ofwel MKB zijn een belangrijk deel van onze Bredase economie. Vaak zien we ondernemers die zelf hard werken en er weinig aan overhouden. Daarom **ondersteunen we het MKB waar nodig** door onder andere kritisch te kijken naar de regels. Ook kiezen wij ervoor om lokale binding mee te nemen als aspect in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, **wij kiezen voor lokaal eerst.**

Een economie voor onze klasse is een economie waarin iedereen mee kan doen. Daarom is ons doel werk voor iedereen. I, iedereen verdient het om iets te doen waar zij goed in zijn en trots op kunnen zijn. Dit realiseren we bijvoorbeeld door **omscholingstrajecten te starten met baangarantie.** Ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt helpen we met begeleidingstrajecten.

We maken een omslag in het belastingstelsel waardoor er meer gevraagd wordt aan de OZB kant en minder aan riool- en afvalbelasting zodat er een **progressievere belasting** geheven wordt. Dit betekent concreet dat mensen met een lager inkomen meer overhouden en we iets meer solidariteit vragen van de hoogste inkomens. Ook gaat geen geld meer naar prestige zolang we grote problemen hebben zoals de woningnood. Dat betekent **een rem op prestigeprojecten** zoals de Nieuwe Mark.

Dit is een voorbeeld van de gemeente Breda die misschien mooie dingen doet in de stad, maar aan de andere kant mensen op straat laat wonen, niet voldoende indexeert in de subsidie voor onder andere maatschappelijke organisaties of direct bezuinigt op de zorg. De Bredase SP kiest voor wat gedaan moet worden, niet voor wat voornamelijk leuk is.

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Economisch beleid stellen we op met werkende mensen en het MKB
- Een democratische economie doormiddel van stimuleren coöperatieve bedrijven
- Stoppen met onnodige en onverstandige economische keuzes zoals het innovatiedistrict en citymarketing
- Behoud kleine winkelstraten
- Geen onnodige regels voor het MKB en 'lokaal eerst' beleid
- Omscholingstrajecten met baangarantie
- Geen onnodige prestigeprojecten
- Belasting zo progressief mogelijk innen

21

BUITEN DE GRENZEN

BREDA EN DE WERELD

De wereld is in verandering en dat zien we ook in Breda: Demonstraties voor vrede, tegen oorlogsgeweld en genocide en wapperende vlaggen voor onder andere Oekraïne en Palestina. Maar we zien het ook terug in de Bredase politiek met verbroken stedenbanden en het onszelf uitspreken tegen genocide. Het is goed dat Breda bewust is van diens positie in de wereld en daarbij moeten we onszelf inzetten in een heldere richting: vrede en het respecteren van het internationale- en mensenrechten voor de wereldwijde werkende klasse.

Inzetten voor Vrede doen wij in Breda door een voortrekkersrol te nemen waar onze landelijke overheid dit verzaakt. We doen geen zaken met agressors of bedrijven uit desbetreffende landen en zullen de private sector in de stad aansporen hetzelfde te doen. Ook **staan we paraat om zieke en gewonde kinderen op te vangen** uit oorlogsgebieden als Gaza en sluiten we hiervoor aan bij andere gemeenten om druk te zetten op de overheid. Ook zullen we altijd voorop staan voor een landelijke overheid die zich inzet op vrede en zullen we waar nodig met andere gemeenten hiervoor druk opbouwen.

2 Inzetten voor vrede betekent voor ons ook niet dat we tegen een leger zijn voor. Een leger is juist belangrijk voor onze verdediging of deelname aan vredesmissies die wat opleveren. De KMA is wat ons betreft ook van harte welkom in zijn huidige vorm. Wel zeggen wij resoluut nee tegen de wapenwedloop: wij zijn ervan overtuigd dat een wapenwedloop ons niet alleen onveiliger maakt, maar dat Europa al meer dan in staat is zichzelf te verdedigen. De Bredase SP zegt als gevolg hiervan ook **nee tegen uitbreiding van de wapenindustrie** in en naar Breda.

Terwijl ons Breda haar best blijft doen om zich in te zetten voor een vreedzame wereld, staan wij paraat om mensen die vluchten van oorlog en vervolging hier op te vangen: **wij vangen vluchtelingen ruimhartig op in kleinschalige locaties in buurten waar hier de draagkracht voor is.** Dat betekent concreet dat we vluchtelingen een menswaardig bestaan geven door ze niet bij elkaar op te hokken. Ook gaan welvarende buurten hun steentje bijdragen en zullen we Verbeter Breda wijken ontzien.

Ook borgen wij mensenrechten. We doen geen zaken met landen die oorlogen starten met hun buurlanden, en ook niet met landen die aan de lopende band mensenrechten schenden. **Daarom nemen we mensenrechten mee als belangrijke pijler in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.**

ACTIEPUNTEN VOOR BREDA

- Een gemeente die altijd voorop staat voor vrede
- Opvangen van gewonde en zieke Palestijnse kinderen en kinderen uit oorlogsgebieden
- Geen uitbreiding van de wapenindustrie in en naar Breda
- Kleinschalig opvangen van vluchtelingen in buurten waar hiervoor draagkracht is
- Een gemeente die staat voor mensenrechten
- Het opnemen van mensenrechten als belangrijke pijler in het inkoop- en aanbestedingsbeleid

COLOFON

Commissie

Olaf van der Bruggen
Joost van Dijck
Marlous Fieret
Frans Maas
Maurice Spapens

Redactie

Marlous Fieret
Dirk Uijl
Inge Verdaasdonk

Vormgeving

Michel Verschuren

Dank aan alle leden, sympathisanten en mensen van buiten onze afdeling voor jullie inbreng.